

VRIJE
UNIVERSITEIT
AMSTERDAM

Expertisecentrum
Pensioenrecht

'INVAREN! OF NIET?' – Juridisch bekeken *VU Pensioenactualiteiten 1 December 2021*

Erik Lutjens

*Pensioenrechtadvocaat DLA Piper –
Hoogleraar Pensioenrecht Vrije
Universiteit*

Erik Lutjens

Partner – Employment &
Pensions

T: +31 (0)20 5419 282

M: +31 (0)6 5241 8408

erik.lutjens@dlapiper.com

Invaren: eigendomsrecht een onneembare drempel?

Mentimeter

Invaren: eigendomsrecht een onneembare drempel?

- **Huidige situatie:**
 - **Art. 20 Pensioenwet: opgebouwde aanspraken niet wijzigen**
 - **Tenzij: collectieve waardeoverdracht art. 83 Pensioenwet**
 - **Met: individueel bezwaarecht.**
- **Dus nu: collectief invaren onmogelijk]**
- **Maar vraag is: mag de Pensioenwet worden gewijzigd**

EVRM en Handvest over eigendom tekst vergeleken

Art. 1 Eerste Protocol EVRM

- 1. Iedere natuurlijke of rechtspersoon heeft recht op het ongestoord genot van zijn eigendom.
- Aan niemand zal zijn eigendom worden ontnomen
- behalve in het algemeen belang en onder de voorwaarden voorzien in de wet en in de algemene beginselen van internationaal recht.
- 2. De voorgaande bepalingen tasten echter op geen enkele wijze het recht aan, dat een Staat heeft om die wetten toe te passen, die hij noodzakelijk oordeelt om het gebruik van eigendom te reguleren in overeenstemming met het algemeen belang of om de betaling van belastingen of andere heffingen of boeten te verzekeren

Art. 17 Handvest Grondrechten EU

- 1. Eenieder heeft het recht de goederen die hij rechtmatig heeft verkregen, in eigendom te bezitten, te gebruiken, erover te beschikken en te vermaken.
- Niemand mag zijn eigendom worden ontnomen,
- behalve in het algemeen belang, in de gevallen en onder de voorwaarden waarin de wet voorziet en
- mits het verlies tijdig op billijke wijze wordt vergoed.
- Het gebruik van de goederen kan bij wet worden geregeld, voor zover het algemeen belang dit vereist.

Invaren: eigendomsrecht een onneembare drempel?

- **Zaak YS: verlaging pensioenuitkering en vermindering indexatie**
- **Uitspraak:**
 - Aangenomen moet worden dat de sluiting van een overeenkomst betreffende een bedrijfspensioen een vermogensbelang bij de rechthebbende op dat pensioen doet ontstaan.
 - **Geen recht op pensioen bepaalde hoogte**
 - Verlaging bij wet ivm pensioenhervorming mag
 - Dan ook: een minder directe ingreep: invaren als wettelijke faciliteit > besluit werkgever/sociale partners, pensioenfonds, toezicht DNB
 - Eigendomsrecht geeft **geen individueel bezwaarrecht**
 - Grens: moet elke beperking van het recht op eigendom bij wet worden gesteld, de **wezenlijke inhoud van dat recht eerbiedigen**
 - *Andere pensioenkarakter* het wezen van het pensioen? M.i. : geen recht op bepaald karakter, forumule. Het vermogensbelang zit in een uitkering van bepaalde hoogte bij bepaalde gebeurtenis.
 - Ondergrens: **geen onevenredige en buitensporige last** >Individuele beoordeling. Toets bij pensioeningang, maar niet snel aanwezig
- Vooraf voorzieningen om op te vangen?
 - **Rechtspraak:**
 - HvJ EU 13 juni 2017, C-258/14 (Florescu)
 - HvJ EU 24 september 2020, C-223/19 (YS)

Moeten pensioendeelnemers zelf kunnen beslissen? Of mag dat collectief besloten worden?

- Individueel bezwaar = geen regel van eigendomsrecht
- NL keuze
- Mag dus juridisch anders
- Bevoegdheid sociale partners: sluit aan bij erkenning sociale dialoog en vakbondsvrijheid (zowel VWEU, bijv sociale afspraken ter verbetering arbeidsvoorwaarden vallen uit de aard buiten mededingingsrecht, en ILO Verdragen)
- Zie ook:
 - Zaak Aizpurua Ortiz, EHRM 2 februari 2020 : bij cao periodieke pensioenuitkering vervangen door nieuwe cao met afkoop van het pensioen
 - Staat kan aansprakelijk zijn indien onvoldoende bescherming
 - Hof oordeelt niet strijdig met eigendomsrecht
 - Pensioen niet geheel ontnomen
 - Vrijheid sociale partners is grondrecht
 - Algemeen belang van financieel evenwicht onderneming

Formele besluitvorming invaren

Onderdeel transitieplan werkgever > Wie is werkgever

CAO partijen	Besluit
Indien geen CAO: werkgever	Besluit <ul style="list-style-type: none">• Instemming werknemer individueel (kan door stilzwijgen mits volledig geïnformeerd)• Of wijzigingsbeding (afweging zwaarwegend belang)
Indien geen CAO : Ondernemingsraad	Instemmingsrecht
Indien geen OR: PVT	Adviesrecht
Vereniging gewezen deelnemers + pensioengerechtigden	Hoorrecht
Pensioenfondsrout	Ja met duidelijke machtiging
Andere organen namens werkgever (als Vakraad, een Stichting Pensioenbelangen)	Ja met duidelijke toekenning bevoegdheid
NB: altijd betrokkenheid Pensioenfonds NB: advies VO /geleding VO // instemming BH	Eigen besluit op onevenredig nadelig en uitvoerbaarheid ; NB let daarbij op uniformiteit bij fondsen met meerdere werkgevers

Afwegingen (wel/niet invaren)

Niet	Wel
Geen procedures uitlokken	Complexe info, niet kleine groepen bezwaarmakers
Ivm verbod ringfencing: apart fonds, bewaarder, pensioners carve out	Verbod ringfencing maakt invaren noodzakelijk
Indien UO bijstorting of betaling inhaalpremies werkgever kent	Voortzetten oude FTK ongewenst, beter pensioenresultaat na invaren
Projectierendement is te onzekere basis > risico procedures als het tegenvalt	Huidige financiële opzet geeft weinig pensioenzekerheid
Vastgestelde uitkering behouden	Indexatie mogelijk maken
Werkgever moet als goed werkgever financieel betrokken blijven	Werkgever wil niet betrokken blijven

Vragen?

E.Lutjens@vu.nl /

erik.Lutjens@dlapiper.com

0652418408

